

Ministerieel besluit tot voorlopige gedeeltelijke opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap van Fort Napoleon en omgeving in Oostende

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 1° en 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2024 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 2, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2024 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 5, §1, eerste lid, 3°.

Vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5.

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De gedeeltelijke opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap werd onderzocht.
- De bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier.
- Het advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 24 juli 2025.
- De behandeling van het advies is opgenomen als bijlage 4 bij dit besluit.

Motivering

Het Fort Napoleon en omgeving werd beschermd als cultuurhistorisch landschap bij koninklijk besluit van 6 juli 1976, omwille van het algemeen belang. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 september 1976.

De bescherming als cultuurhistorisch landschap omvatte het open duinenlandschap met overgang naar het binnenland rond het Fort Napoleon, de open ruimte met duinrelicten rond het Vuurtorendok en de open graslanden ten zuiden van de Fortstraat.

Artikel 6.2.1, 1°, van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming toe wanneer de erfgoedwaarden onherstelbaar zijn aangetast of verloren gegaan.

Op de percelen kadastraal gekend als Oostende, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 28A3, 42D2, 42M2, 42R, 42T2, 42X2 (deel), 42V2, 42W2, 43A en Oostende, 2de afdeling, sectie D, perceelnummers 744L, 744M, 745H (deel), 746G, 747F, 893B (deel), 893C, 893D (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein, is het duinenlandschap onherstelbaar aangetast en verloren gegaan door de stedelijke en industriële invulling en de aanleg van het Vuurtorendok en andere infrastructuren als parkings. Deze gebouwen en infrastructuren werden opgericht tijdens of na de beschermingsprocedure. Door deze inrichtingen verloor het landschap er zijn erfgoedwaarde.

Artikel 6.2.1, 3°, van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

Het beschermde bestand dient een dynamische selectie te zijn van het essentiële en representatieve erfgoed in Vlaanderen. Daarom kan een evaluatie van een bestaande bescherming op basis van de hedendaagse inzichten in het algemeen belang nodig zijn. Inzonderheid kan daarbij rekening gehouden worden met de evolutie van de erfgoedwaarden sedert de bescherming.

De evaluatie van de erfgoedwaarde van de percelen kadastraal gekend als Oostende, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 28Y2 en 43B van het beschermde cultuurhistorische landschap Fort Napoleon en omgeving is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaald type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarde op basis van de selectiecriteria van dit deel van het beschermde cultuurhistorisch landschap Fort Napoleon en omgeving' in Oostende is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: De percelen Oostende, 2de afdeling, Sectie B, perceelnummers 43B en 28Y2 hebben in hun toestand voor de wederrechtelijke werken buiten hun open

karakter geen andere erfgoedkenmerken of -elementen die de zeldzaamheid van het cultuurhistorisch landschap bij Fort Napoleon ondersteunen.

2° herkenbaarheid en 3° representativiteit: Op de percelen Oostende, 2de afdeling, Sectie B, perceelnummers 43B en 28Y2 ging de oorspronkelijke vegetatie en het duinenreliëf grotendeels verloren zodat deze percelen in hun toestand voor de wederrechtelijke werken niet langer representatief en slechts beperkt herkenbaar zijn als open duinengebied.

4° ensemble: Door de aanleg van het Vuurtorendok, de weg Vuurtorendok-West en de industriële ontwikkeling in het zuiden van het cultuurhistorisch landschap verloren de percelen Oostende, 2de afdeling, Sectie B, perceelnummers 43B en 28Y2 hun structurele samenhang met het fort wat zorgde voor een ruimtelijke en visuele scheiding en aantasting in het historisch gegroeide open landschap rondom het fort en de rest van de omgeving.

5° context: De industriesite ten zuiden van het cultuurhistorisch landschap en de Dokter Eduard Moreauxlaan die het landschap scheidt van de woonbuurten ten oosten doen afbreuk aan de contextwaarde van het Fort Napoleon en omgeving.

De evaluatie op basis van de hedendaagse inzichten toont aan dat de huidige erfgoedwaarden onvoldoende zijn om een bescherming van de percelen Oostende, 2de afdeling, Sectie B, perceelnummers 28Y2 en 43B binnen de bescherming van 'Fort Napoleon en omgeving' als cultuurhistorisch landschap nog langer te verantwoorden.

De opheffing van de bescherming op deze percelen is bijkomend en ten overvloede verantwoord vanuit het algemeen belang, nu sedert de bescherming een belangrijke wijziging in de ruimtelijke beleidscontext heeft plaatsgevonden. Het belang van de erfgoedbescherming kan slechts voorgaan op het belang van het invullen van die ontwikkelingsmogelijkheden wanneer daarvoor nog een afdoende verantwoording bestaat. Wat betreft de zone tussen het Vuurtorendok, de Vuurtorenweg en de Fortstraat is dit niet langer het geval. De evolutie van de ruimtelijke context en van de ontwikkelingsvisie die op gewestelijk niveau is veruitwendigd in het herziene gewestplan van 13 juli 2001 en het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan regionaal stedelijk gebied Oostende van 15 mei 2009, leidt tot het besluit dat de opheffing van de bescherming aldaar is verantwoord vanuit het algemeen belang.

Hetzelfde geldt overigens, ten overvloede en *a fortiori*, voor de percelen waar de opheffing van de bescherming is verantwoord omdat de erfgoedwaarden onherstelbaar zijn aangetast of verloren zijn gegaan (*i.e.* de percelen kadastraal gekend als Oostende, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 28A3, 42D2, 42M2, 42R, 42T2, 42X2 (deel), 42V2, 42W2, 43A en Oostende, 2de afdeling, sectie D, perceelnummers 744L, 744M, 745H (deel), 746G, 747F, 893B (deel), 893C, 893D (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein). Ook daar is sprake van een gewijzigde ruimtelijke context en beleidsinzichten die een opheffing om redenen van algemeen belang verantwoorden.

Voor het overige wordt verwezen naar de inhoudelijke behandeling van het advies van de VCOE, opgenomen in bijlage 4 bij dit besluit, en bijgetreden.

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND,
ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 6 juli 1976 tot bescherming van het Fort Napoleon als monument en van Fort Napoleon en omgeving als cultuurhistorisch landschap, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 september 1976, wordt voorlopig gedeeltelijk opgeheven.

Art. 2. Het deel van het beschermde goed, Fort Napoleon en omgeving, Ankerstraat, Fortstraat, Vuurtorendok-Zuid, Oostende, waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met de volgende kadastrale gegevens: Oostende, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 28A3, 28Y2, 42D2, 42M2, 42R, 42T2, 42V2, 42W2, 42X2 (deel), 43A, 43B en deel uitmakend van het openbaar domein; Oostende, 2de afdeling, sectie D, perceelnummers 744L, 744M, 745H (deel), 746G, 747F, 893B (deel), 893C, 893D (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein.

In het oorspronkelijke beschermingsbesluit van 6 juli 1976 wordt dit kadastraal omschreven als:

Oostende, 2de afdeling, deel van het artikel 311, sectie B, de perceelnummers 28U2, 28V2, 42E, 745F, 746C en 747B;

Oostende, 2de afdeling, deel van het artikel 8801, sectie D, de perceelnummers 744D, 744E, 746D, 747C en 748C.

Het plan met de aflijning van het deel van het beschermde goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is gevoegd als bijlage 1 bij dit besluit.

Het plan met de aflijning van het beschermde goed na voorlopige gedeeltelijke opheffing is gevoegd als bijlage 2 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage 3 bij dit besluit gevoegd.

Art. 3. In artikel 2 van het koninklijk besluit van 6 juli 1976 tot bescherming van Fort Napoleon en omgeving als cultuurhistorisch landschap wordt de zinsnede "Oostende, 2de afdeling, deel van het artikel 311, sectie B, de perceelnummers 36A, 42E, 28V2, 28U2, 745F, 746C en 747B, eigendom van de Staat, goederen beheerd door het Bestuur der Wegen. Oostende, 2de afdeling, deel van het artikel 8801, sectie D, de perceelnummers 744D, 744E, 746D, 747C en 748C, eigendom van de Staat, goederen beheerd door het Bestuur der Wegen." vervangen door de zinsnede "Oostende, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 36A, 42H2, 42K2, 42L, 42N2, 42S2 (deel), 42X2 (deel), 42Z (deel), 44A (deel), 45A, 46A (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein."

Art. 4. Het plan als bijlage bij hetzelfde besluit van 6 juli 1976 wordt vervangen door het plan gevoegd als bijlage 2 bij dit besluit.

Brussel, 20/11/25

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand,
Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2025-11-20 21:05:57 +01:00
Reden: ik keur dit document goed

Weyts Ben

Ben WEYTS